

II CONGRÉS D'HISTÒRIA DEL NOTARIAT CATALÀ¹

Després de l'èxit del I Congrés d'Història del Notariat Català, realitzat el 1994, la Fundació Noguera ha organitzat una segona edició com a continuació de l'anterior, amb l'objectiu clar d'anar desenvolupant els diferents aspectes de la institució notarial a Catalunya, i també de considerar notícies provinents d'altres territoris de l'antiga Corona d'Aragó. No cal dir que aquest segon Congrés dedicat a la Notaria a Catalunya va tenir una acollida excel·lent tant per part del mateix Col·legi de Notaris de la Ciutat Comtal com en general pels estudiosos de la institució, certament nombrosos en les distintes disciplines històriques i, en especial, entre els historiadors del dret i de les institucions.

Aquest II Congrés va incloure una sèrie de ponències i comunicacions que en conjunt mostren una riquesa institucional de primer ordre, i encara posen en evidència la necessitat de seguir aprofundint en l'estudi de la notaria, ja no tant en aspectes molt concrets com fins ara (excessivament), sinó des d'una perspectiva general que permeti apreciar en conjunt la veritable naturalesa de la institució i la indubtable i decisiva influència en la formació del dret català.

Dels treballs presentats que ara es publiquen, pel caràcter general quant a l'àmbit geogràfic i també al tema que s'hi tracta, s'han de destacar els següents:

a) Rafael Conde, «Notaries i conflictes entre notaris en les ciutats i viles», un article brillant referit als notaris de Barcelona, en relació amb els d'altres viles i ciutats, que exposa els conflictes de funcions i de competències que se susciten entre els distints tipus de notaris que coexisteixen en una mateixa comunitat humana i la seva autoritat (els reials, els apostòlics, els imperials, els senyorials, els municipals, etc.);

b) M. Teresa Ferrer, «L'instrument notarial (segles XI-XIV)», on l'autora esbossa a grans trets l'origen de la institució i el del document notarial (que es configuren lentament des del segle XI fins al XII atenent a una demanda i a una necessitat social);

c) Rafel Ginebra, «Les escrivanies eclesiàstiques a Catalunya», on després d'una breu descripció de quins serien els orígens de la institució notarial a Catalunya i ja amb referència directa a la indubtable influència del dret comú, l'autor ens situa a mitjan segle XII, quan apareixen documentades les primeres concessions eclesiàstiques d'escrivanies amb atribucions notariales;

d) Laureà Pagarolas, «Gènesi i evolució dels registres notariales (segles XIII-XIX)», un estudi detallat d'aquest autor com és habitual en ell, en el qual resu-

1. Juan J. LÓPEZ BURNIOL i Josep M. SANS TRAVÉ (ed.), *Actes del II Congrés d'Història del Notariat Català*, Estudis, núm. 23, Barcelona: Fundació Noguera, 2000, 556 p.

meix la gènesi i l'evolució dels protocols notariais com els llibres registre de les actuacions oficials dels notaris en l'exercici de les seves funcions (destaca que els primers registres notariais dels quals té constància són del primer terç del segle XIII).

Després d'aquestes ponències segueixen setze aportacions més, igualment interessants, però ja centrades en aspectes més concrets i particulars de la notaria (la documentació notarial, la contractació mercantil i marítima en especial, certs tipus d'escrivanies en períodes determinats, nissagues de notaris, aspectes socials de la professió —a València—, etc.).

Tot això és una nova aportació al coneixement i l'estudi d'una institució fonamental en la vida jurídica pública i privada dels nostres països, però té un paper rellevant en l'evolució social i econòmica.

Josep Serrano Daura
Universitat Internacional de Catalunya